

Izrael Egyiptomban

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 46; 47; 48; 49:29–50:21;
Apostolok cselekedetei 3:25-26; Róma 10:12-13; Filippi 2:10

„Izrael tehát Egyiptomban a Gósen földjén lakott, megörökölték azt, megsaporodtak és nagyon-nagyon megsokasodtak ott” (1Móz 47:27, ÚRK).

Mózes első könyvében olvashatunk Jákób és József utolsó együtt töltött éveiről. Jákób (Izrael) tehát Kánaánt elhagyva (1Mózes 46. fejezet) letelepedett Egyiptomban (1Mózes 47. fejezet), ahol majd meghal (1Móz 49:29–50:21). Viszont még az egyiptomi környezetben is ott derengett a horizonton az ígélet földjének reménye (1Móz 50:22-26).

Jákób megérkezik Egyiptomba, megáldja a fáraót (1Móz 47:7-10), amivel (természetesen csak részben) teljesedik a népek áldására vonatkozó ábrahám-i ígélet (1Móz 12:3). Később, amikor haldoklik, megáldja József fiait (1Mózes 48. fejezet), valamint a saját fiait is (1Móz 49:1-28), figyelemreméltó jóvendöléseket mond mindegyikükre, Izrael tizenkét törzsének összefüggésében (1Móz 49:1-27).

Tény viszont, hogy Izrael számkivetésben, idegenként „lakozik” Egyiptomban, és ez feszültséget jelent az ígélet földjének várásával. Ugyan Mózes első könyve azzal ér véget, hogy Izrael népe még Egyiptomban van, de József utolsó szavai egy másik hely felé mutatnak: *„Én meghalok, de Isten bizonynyal gondotokat fogja viselni, és felvisz titeket e földről arra a földre, amelyet esküvel ígért meg Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak”* (1Móz 50:24, ÚRK).

JÁKÓB ELMEGY JÓZSEFHEZ

1Mózes 46. fejezete értelmében mi a jelentősége annak, hogy Jákób elhagyja Kánaánt?

Jákób tele van reménnyel, amikor elindul kánaáni lakhelyéről. Az ígéret földjének elhagyására készíthette, hogy nem kell többet éheznie, illetve a jó hír, miszerint József életben van.

Jákób elindulásában felfedezhető Ábrahám tapasztalatának visszhangja, aki éppen az ígéret földje felé indult. Jákób ugyanazt az ígéretet hallja Istentől, mint egykor Ábrahám, azt, hogy „*nagy néppé teszlek*” (1Móz 46:3; vö. 12:2). Ez az elhívás az Ábrahámmal kötött szövetségre is emlékeztet. Isten mindkét esetben ugyanazokat a megerősítő szavakat használta: „*Ne félj*” (1Móz 46:3; vö. 15:1), ami a ragyogó jövő ígértét hordozza.

A még gyermektelen Ábrahámnak tett, a sokasodására vonatkozó ígéretre emlékeztet az átfogó lista Izrael gyermekeiről, beleértve a lányait is, akik Egyiptomba mentek vele (1Móz 46:7). A hetvenes szám (beleszámítva Jákóbot, Józsefet és a két fiát) a teljesség gondolatát érzékelteti. „Egész Izrael” elment Egyiptomba. Annak is van jelentősége, hogy a hetvenes szám egyezik a népek számával (1Mózes 10. fejezet). Sejteti, hogy Jákób útjának tétje minden nép jövője volt.

Ez csak sok évvel később vált még nyilvánvalóbbá, a kereszt és a megváltási terv teljesebb kinyilatkoztatása után, ami mindenütt, az egész emberiség-re, nem csak Ábrahám utódaira vonatkozik.

Más szóval, bármennyire érdekesek is ennek a családnak, Ábrahám magvának a történetei, bármennyi lelki igazságot találunk bennük, e beszámolók azért vannak benne Isten Igéjében, mert részét képezik az üdvösség történelmének, részei Isten tervének, hogy akit csak lehet, megváltson a bűnbe süllyedt bolygóról.

„Mert nincs különbség zsidó meg görög között; mert ugyanaz az Ura mindeneknek, aki kegyelemben gazdag mindenkihez, akik őt segítségül hívják. Mert minden, aki segítségül hívja az Úr nevét, megtartatik” (Róm 10:12-13). Hogyan fejezi ki itt az evangélium egyetemességét Pál? Mire tanítanak ezek a versek azzal kapcsolatban, amit egyházunknak tenni kell az evangélium terjesztése érdekében?

JÁKÓB LETELEPSZIK EGYIPTOMBAN

Igen érdekes: az Úr még akkoriban is adott éjjeli látomást Jákóbnak (1Móz 46:2) – amelyben indulásra szólította fel –, miután elmondták neki, hogy József életben van Egyiptomban. Jákób elhagyja az ígért földjét, és vajon hova megy? Egyiptomba, pontosan abba az országba, ahova a későbbiekben Isten népének nem tanácsos menni (5Móz 17:16).

Olvassuk el 1Mózes 47. fejezetét! Milyen lelki igazságokat és elveket találunk ebben a beszámolóban?

„Azután József elvitte magával öt testvérét, hogy bemutassa őket a fáraónak, és megkapják tőle az engedélyt a földterület átvételére jövő év otthonuk számára. Miniszterelnöke iránti hálából az uralkodó kész lett volna állami tisztségekre is kinevezni őket. József azonban, mint Jahve hűséges imádója, igyekezett megvédeni testvéreit attól a kísértéstől, amelynek ki lettek volna téve a pogány királyi udvarban. Ezért azt tanácsolta nekik, ha a király megkérdezi tőlük, hogy mi a foglalkozásuk, őszintén és nyíltan mondják meg. Jákób fiai megfogadták és követték József tanácsát, és óvatosan azt is közölték a fáraóval, hogy csak ideiglenesen akarnak Egyiptomban tartózkodni, mert nem akarnak állandó lakosai maradni az országnak. Ily módon fenntartották maguknak azt a jogot, hogy bármikor szabadon eltávozhassanak Egyiptomból. A király pedig ígérete szerint kijelölte számukra az otthont, »Egyiptom földének legjavát« (1Móz 45:18), Gósen földjét” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 191. o.). A fáraó bölcsen nem bátorította a jövevényeket, hogy a vendéglátóik adományából élő koldusok legyenek. „*Mi a foglalkozásotok?*” (1Móz 47:3, ÚRK) – tudakolta, hogy jobban be tudjanak illeszkedni új környezetükbe. Szívesen igénybe vette a szaktudásukat, sőt azt is felajánlotta, hogy József az ő jószágai „*felügyelőjévé*” (1Móz 47:6, RÚF) tegye meg őket. Majd pedig annak ellenére, hogy az idegen Jákób alacsonyabb rangú, jövevény, megáll az ország uralkodója előtt, és a szöveg szerint „*megáldotta Jákób a fáraót*” (1Móz 47:10, ÚRK). Ó, *a szerény idegen áldja meg a fáraót, a hatalmas Egyiptom urát?* Hogy lehet ez? A héberben az „*állítá... elé*” (*’amad lifnej*) (1Móz 47:7) kifejezés általában papokkal kapcsolatban használatos (3Móz 14:11). Az ókori Egyiptomban a fáraó legfőbb papi státusszal bírt. Az eset lényegében arra utal, hogy lelki értelemben Jákób felette áll Egyiptom legnagyobb papjának, magának a fáraónak is.

Bármilyen legyen is a státuszunk, ezek szerint tehát hogyan bánjunk az emberekkel, hiszen „*királyi papság, szent nemzet... Isten tulajdonba vett népe*” (1Pt 2:9, RÚF) vagyunk? Milyen kötelezettségekkel jár a hitünk?

JÁKÓB MEGÁLDJA JÓZSEF FIAIT

A halál szélére kerülve Jákób felidézi Bételbe való visszatérésének emlékét (1Móz 35:1-15), amikor Isten megújította neki az ígéletét, hogy „örök birtokul” (1Móz 48:4) adja neki azt a földet, amit már Ábrahámnak adott (1Móz 17:8). Halála közeledtével ezért vigasztaló számára az ígélet földjének gondolata, ez táplálja benne a reményt. Ekkor József Egyiptomban született két fiához fordul, megáldja őket, az utódaira vonatkozó, jövőbemutató ígéretek összefüggésében.

Olvassuk el 1Mózes 48. fejezetét! Miért József fiait, nem pedig a többi unokáját áldotta meg ekkor Jákób?

Jákób csak József két fiát, Manassét és Efraimot áldotta meg, ezzel az unokák közül a fiak sorába emelte őket (1Móz 48:5). Az áldása azt érzékelteti, hogy a második (Efraim) majd az első (Manassé) föle emelkedik, lényegében azonban ez is Józsefet érinti (1Móz 48:15).

Ez egy személyes bizonyágtétel Isten irántuk tanúsított múltbeli hűségéről, valamint a jövőre vonatkozó ígéletéről. Jákób utal Ábrahám és Izsák Istenére (1Móz 48:15), aki ételt és védelmet biztosított nekik, és ez az Isten „megszabadított engem minden gonosztól” (1Móz 48:16). „Bételnek Istene” (1Móz 31:13, ÚRK) az, akire gondol, akivel küzdött (1Móz 32:29) és aki Jákóbról Izraelre változtatta a nevét (1Móz 32:26-29).

E tapasztalatokra utalva, amelyek során Isten a rosszat jóra fordította, Jákób a reményét fejezte ki, hogy az Úr nemcsak a jelenben viseli gondját az unokáinak, amint vele és Józseffel is tette, hanem a jövőre is gondol, amikor majd utódai visszatérnek Kánaánba. Ez a reménye világosan látszik a Sikemre tett utalásból (1Móz 48:22), ami nemcsak egy általa megvásárolt közönséges földterület volt (1Móz 33:19), hanem az a hely, ahol később József csontjait is eltemetik (Józs 24:32) és felosztják majd az országot Izrael törzsei között (Józs 24:1). A történések közepette Jákób mindvégig észben tartotta Isten ígéletét, aki kijelentette, hogy e család által „nyer áldást a föld minden nemzetsége” (1Móz 12:3, RÚF).

Olvassuk el ApCsel 3:25-26 verseit! Péter szerint hogyan teljesedett 1Móz 12:3 ígérete? Mi magunk hogyan részesültünk ennek áldásában?

JÁKÓB MEGÁLDJA A FIAIT

Olvassuk el 1Móz 49:1-28 szakaszát! Mi a lelki jelentősége az áldásnak, amit Jákób a fiainak adott?

A közvetlenül Izrael törzseinek történelmére vonatkozó próféciaikon túl Jákób látja a Messiást és a megváltás végső reménységét, aminek hangot ad a kezdő szavaival, „*a messze jövőben*” (1Móz 49:1) kifejezéssel. Az angol KJV fordításban a héber eredetivel megegyezően az áll, hogy „az utolsó napokban”, ami a Messiás király eljövételére utaló szakkifejezés (lásd még Ézs 2:2; Dán 10:14).

Majd a szöveg végigmegegy Jákób fiainak jövőbeli vonalán. Nem Isten határozta meg előre az eseményeket, mintha az Ő akaratából alakulna úgy a sorsuk, hanem a prófécia inkább azt fejezte ki, ami az ő és a gyermekeik jelleméből következik. Például Isten tudja, hogy majd megölnék egy ártatlan embert, ami alapvetően más, mintha az Ő akaratából oltaná ki az életét a gyilkos.

Olvassuk el 1Móz 49:8-12 szakaszát! Milyen prófécia hangzik el itt? Miért fontos ez?

Isten valóban tudja a jövőt, az emberi szabad akaraton túl és afelett. Úgy rendezte, hogy a Messiás Júda törzséből származzon. Júdát az oroszlán jelképezi (1Móz 49:9), ami királyi státuszra és dicsőségre utal. Júda törzséből születik Dávid király, de Siló is, vagyis aki „békességet” hoz (Ézs 9:6-7), „*akinek engednek [engedelmeskednek (SZIT)] a népek*” (1Móz 49:10). A zsidók már ősidők óta az eljövendő Messiásra mutató prófécianak tekintették ezt a szöveget, amint a keresztények is úgy tartják, hogy Jézusra mutat. Az Újszövetségben is az áll, hogy „*Jézus nevére minden térd meghajoljon*” (Fil 2:10). „Az oroszlán, az erdők királya ennek a törzsnek nagyon találó jelképe, mert ebből a törzsből származott Dávid és Dávid Fia, Siló, az igazi »oroszlán Júda törzséből«, aki előtt végül meghajolnak az összes hatalmaságok, és minden népek és nemzetek hódolatukat fejezik ki előtte” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 195. o.).

Miért kell már most kifejezni a hódolatunkat Jézus előtt, még mielőtt minden nép megtenné ezt?

AZ ÍGÉRET FÖLDJÉNEK REMÉNYE

Olvassuk el 1Móz 49:29-50:21 szakaszát! A reménységnek milyen kiemelkedő témáit találjuk *Mózes első könyvének* végén?

Mózes első könyvének záró szakasza három eseményről ad számot, amelyek reményteljesek.

Az első annak reménye, hogy Izrael visszatér majd az ígéret földjére. E könyv írója, Mózes úgy festi le Jákób és József halálát, majd temetését, mint amelyek egyaránt az ígéret földjére mutatnak. Közvetlenül az Izrael tizenkét törzsére vonatkozó áldás és prófécia (1Móz 49:28) után Jákób a halálára gondolva meghagyja fiainak, hogy Kánaánban, Makpéla barlangjában temessék el, oda, ahol Sára is nyugszik (1Móz 49:29-31). A Kánaánba tartó temetési menet leírása előképe az évszázadokkal később megtörténtő kivonulásnak Egyiptomból. A második az a reménység, hogy Isten a rosszat majd jóra fordítja. Jákób halála és temetése után József testvérei félnek a jövőtől, tartanak tőle, hogy ő majd bosszút áll. Elmennek hozzá és leborulnak előtte, készen arra, hogy a szolgálói legyenek (1Móz 50:18) - a jelet felidézi József prófétai álmait. József a jövőre utaló fordulattal (1Móz 15:1) megnyugtatja őket, hogy „*Ne féljete*” (1Móz 50:19). Azért nem kell félniük, mert „*Ti gonoszt gondoltatok énellenem, de Isten azt jóra gondolta fordítani*” (1Móz 50:20), az események folyamát a megmentés felé akarta irányítani (1Móz 50:19-21; vö. 45:5, 7-9). Vagyis a számtalan emberi kudarc dacára győzedelmeskedik az isteni gondviselés. A harmadik az a remény, hogy Isten megváltja a bűnbe esett emberiséget. *Mózes első könyvének* utolsó verse ír József haláláról, ami szélesebb körre hat. Érdekes, hogy József nem rendelkezik csontjai eltemetéséről, hanem arra az időre mutat előre, „*Mikor Isten bizonyosan meglátogat titeket, vigyétek föl magatokkal innen az én tetemet*” (1Móz 50:25, ÚRK), amit évszázadokkal később meg is tettek, pontosan eleget téve szavainak (2Móz 13:19). Az ígéret földjének, Kánaánnak a reménye végsősoron az üdvösség, a helyreállítás, a mennyei Jeruzsálem, az új ég és új föld igazi reménységének egy szimbóluma, előjele, ami mindannyiunk legfőbb reménysége, és ezt Siló halála tett bizonyossá.

Olvassuk el Jel 21:1-4 szakaszát! Hogyan fejezik ki ezek a versek a legfőbb reménységünket? Mi másra számíthatnánk enélkül, mint hogy a bajainknak csak a halál vet véget?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, „József és testvérei” c. fejezetből 191-199. o. „József élete Krisztus életét ábrázolja. Az irigység indította József testvéreit arra, hogy rabszolgaként adják el őt. Azt remélték, hogy ezzel megakadályozzák, hogy nagyobb legyen náluk. Amikor eladták őt Egyiptomba, akkor abban a hitben ringatták magukat, hogy nem zavarják őket többé József álmai, és azok teljesülésének még a lehetőségét is megakadályozták. De Isten őrködött az események felett. Éppen elősegítették azt, amit meg akartak akadályozni. Éppen így a zsidó papok és vének is féltékenyek voltak Krisztusra. Attól féltek, hogy a Messiás elvonja az emberek figyelmét róluk. Megölték, hogy ne lehessen Király, és nem gondolták, hogy ezzel éppen királyságát segítették elő. József egyiptomi rabszolgasága által lett a megmentője, szabadítója atyja családjának. Ez a tény azonban semmivel sem teszi kisebbé testvérei vétkeit. Éppen így Krisztust ellenségei által történt keresztre feszítése tette az emberiség Megváltójává, az elesett emberi nemzetiség Szabadítójává és az egész világ Urává. Gyilkosainak bűne azonban éppen olyan szörnyű és megvetendő marad, mintha Isten gondviselő keze nem fordította volna Krisztus dicsőségére és az emberiség javára az eseményeket. Amiként Józsefet a saját testvérei adták el a pogányoknak, éppen úgy Krisztust is a saját tanítványainak egyike adta el legelkeseredettebb ellenségeinek. Józsefet hamisan vádolták meg, és erényei miatt vetették börtönbe, éppen úgy Krisztust is igazságossága miatt vetették meg, mert önmegtagadó élete feddés volt a bűnösök számára. Bár semmi bűnt nem találtak benne, mégis a hamis tanúk bizonyágtétele alapján elítélték. József türelme és szelidsége a vele szemben elkövetett igazságtalanság és zsarnokság idején, a megbocsátásra és a jótékonyagra való készsége igazságtalanul viselkedő testvéreivel szemben szintén jelképe az Üdvözítő magatartásának, aki panasz nélkül hordozta el a gonosz emberek rosszindulatú cselekedeteit, és nemcsak gyilkosainak bocsátott meg, hanem mindazoknak megbocsát ma is, akik bűneiket megvallva eljönnek hozzá és nála keresnek bocsánatot” (i. m. 198-199. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Jákób halála után a testvérek attól féltek, hogy József bosszút fog állni. Mit árul ez el a még mindig bennük lévő büntudatról? Mit tanulhatunk meg a megbocsátásról abból, ahogyan József válaszolt nekik?
- 2) Még milyen párhuzamokat találunk József és Jézus élete között?
- 3) Beszéljessünk arról, hogy Isten pontosan ismeri a jövőt, mi mégis szabadon dönthetünk. Hogyan hozhatjuk összhangba ezt a két gondolatot?

FELSORAKOZNI

„Látják ezt majd a szenvedők és örülnek; ti Istent keresők, elevenedjék a ti szívetek” (Zsolt 69:33)!

„Kiváltságunk, hogy örülhetünk az Úrban. Örömet találhatunk abban, hogy ismerjük megtartó kegyelmét. Engedjük, hogy szívünket és gondolatainkat az Úr szeretete uralja! Órizkedjünk a túlzott aggodalmaskodástól, ne engedjük, hogy a gondok leterheljenek, elcsigázzanak! Igyekezzünk egész valónkkal másokat is felemelni! Fordítsuk el a tekintetünket attól, ami sötét, csüggesztő, és nézzünk Jézusra, hatalmas Vezetőnkre, akinek gondos felügyelete alatt fényes győzelmet fog aratni a jelenvaló igazság ügye, amire feltesszük életünket és minden javunkat...

Hadd látszódjon meg... hogy Jézus él a szívünkben, és Ő az, aki megtart, megerősít, vigasztal! Kiváltságunk, hogy napról napra Szentlelkének gazdag áldásában részesüljünk, és mind teljesebb képet kapjunk a világnak hirdetett üzenetünk fontosságáról és mértékéről. Az Úr kész csodálatos dolgokat kijelenteni törvényéből. Várakozzunk előtte alázattal! A legnagyobb őszinteséggel imádkozunk, hogy megérthessük az időt, amelyben élünk, teljesebb képet nyerhessünk az Úr szándékáról, és jobb eredménnyel végezhessük a lélekmentést...

Ma olyan emberekre van szükség, akiknek világos a felfogása. Isten hívja mindazokat, akik a Szentlélek irányítása alatt hajlandók a komoly reformáció munkájának élére állni. Kritikus idő áll előttünk, az Úr pedig munkáit szólítja, hogy sorakozzanak fel. Mélyebben, őszintébben kell Istennek szentelnünk magunkat, mint az elmúlt évek során tettük” (Ellen G. White: *Maranatha*. 160. o.)!